

ÇALIŞANLARIN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EĞİTİMLERİNİN USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, çalışanlara verilecek iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2-(1) Bu Yönetmelik, 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında bulunan işyerlerini, bu işyerlerinde çalışanlara eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşları kapsar.

Dayanak

MADDE 3-(1) Bu Yönetmelik, 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 16ncı, 17 nci, 18 inci ve 30 uncu maddeleri ile 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 86 ncı, 90 ncı ve 508 inci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,
 - Ders saati: En az kırk beş dakikalık ders ve on beş dakikalık ara dinlenmeden oluşan zaman dilimini,
 - İşe başlama eğitimi: Çalışan fiilen çalışmaya başlamadan önce, çalışanın yapacağı işi, varsa kullanacağı iş ekipmanını, çalışma ortamından kaynaklanan riskler ve işyerine özgü iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini içeren konularda uygulamalı ve yüz yüze olarak verilen eğitimi,
 - Kanun: 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununu,
 - Temel eğitim: Asgari olarak Ek-1’de belirtilen konuları içeren ve düzenli aralıklarla tekrarlanan eğitimi,
 - Uzaktan eğitim: İletişim teknolojileri aracılığıyla elektronik ortamda gerçekleştirilen eğitim faaliyetlerini,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM İşverenin ve Çalışanın Yükümlülükleri

İşverenin yükümlülükleri

MADDE 5-(1) İşveren, çalışanların işe başlama eğitimlerini, temel eğitimleri ve gerekli hâllerde bu Yönetmelikte yer alan diğer eğitimleri almasını sağlar.

(2) İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine ilişkin aşağıdaki hususları sağlamakla yükümlüdür:

- Eğitim programlarını hazırlamak ve uygulamak.
 - Eğitimler için uygun yer, araç ve gereçleri temin etmek.
 - Çalışanların bu programlara katılmasını sağlamak ve katılımları eğitim katılım tutanağı ile kayıt altına almak.
 - Eğitimleri tamamlayanlar için gerekli belgeleri düzenlemek.
 - Eğitimleri, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilemek, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla eğitimlerin tekrarlanmasını sağlamak.
- (3) İşveren, çalışanlarda iş sağlığı ve güvenliğine yönelik bilgi, tutum ve davranış değişikliği oluşturabilecek nitelikte eğitimlerin verilmesini sağlamakla yükümlüdür.

(4) İşveren, tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde yapılacak işlerde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili yeterli bilgi ve talimatları içeren eğitimin alındığına dair belge olmaksızın, başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen çalışanları işe başlatamaz.

(5) İşveren, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin maliyetini çalışanlara yansıtamaz.

(6) İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinde geçen süre çalışma süresinden sayılır. Eğitim sürelerinin haftalık çalışma süresinin üzerinde olması hâlinde, bu süreler fazla sürelerle çalışma veya fazla çalışma olarak değerlendirilir.

Çalışanların yükümlülükleri

MADDE 6- (1) Çalışanların, iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri ile ilgili yükümlülükleri şunlardır:

- Uygulamaya konulan eğitim programları çerçevesinde iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine katılmak.
- Eğitimleri düzenli takip etmek.
- Eğitimlerin verimli olması için gereken dikkat ve özeni göstermek.
- İşveren tarafından uygulanan ölçme ve değerlendirmelere katılmak.
- Eğitimlerde edindiği bilgileri yaptığı iş ve işlemlerde uygulamak ve bu konudaki talimatlara uymak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İşe Başlama Eğitimleri

İşe başlama eğitimleri

MADDE 7- (1) İşveren, çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere tüm çalışanların fiilen çalışmaya başlamadan önce işe başlama eğitimi almasını sağlar.

(2) İşe başlama eğitimi; çalışanın yapacağı iş, varsa kullanacağı iş ekipmanı, çalışma ortamından kaynaklanan riskler ve işyerine özgü iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine ilişkin konuları içerir.

(3) İşe başlama eğitimi, çalışanın tehlike ve risklere karşı korunmasını sağlayacak nitelikte, uygulamalı ve yüz yüze olarak verilir.

(4) İşe başlama eğitimleri; işveren, işyerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri veya işveren tarafından görevlendirilen bilgi sahibi ve deneyimli çalışanlar tarafından verilir.

(5) İşe başlama eğitimi her çalışan için en az iki saat olarak düzenlenir. Bu eğitimlerde geçen süre temel eğitim süresinden sayılmaz.

(6) Tamamlanan işe başlama eğitimi; eğitim veren kişi, çalışan ve işverenin veya vekilinin imzası ile tutanak altına alınır, çalışanın özlük dosyasında saklanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM Temel Eğitimler ve Diğer Eğitimler

Temel eğitimler

MADDE 8-(1) İşveren, temel eğitimlerin çalışan işe başladıktan sonra en kısa sürede tamamının verilmesini sağlar. Bu süre işyerindeki sağlık ve güvenlik riskleri göz önünde bulundurularak işveren tarafından belirlenir. Ancak bu süre çalışanın işe başlamasından itibaren her hâlikârda üç aydan fazla olamaz.

Temel eğitimin konuları

MADDE 9- (1) Temel eğitim, Ek-1’de yer alan konuları asgari olarak içerir.

(2) Eğitim konularının içeriği; katılımcıların eğitim seviyelerine uygun, çalışanların görev yaptıkları alandaki iş ve çalışma ortamı öğeleri kullanılarak hazırlanır.

(3) Ek-1'deki konuların anlatımında eğitime katılacakların ihtiyacı olan, işyerinin faaliyet alanında yer alan ve sektöre özgü hususlar göz önünde bulundurulur.

(4) Ek-1'de yer alan dördüncü konu başlığının içeriği tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için; işyerinin risk değerlendirmesi dokümanı, acil durum planı, bulunması hâlinde patlamadan korunma dokümanı ve iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı kapsamında hazırlanan diğer dokümanlar dikkate alınarak işe ve işyerine özgü hazırlanır.

(5) Az tehlikeli sınıftaki işyerleri için Ek-1'de yer alan dördüncü konu başlığının içeriği faaliyetin genel tehlike ve risklerini (yüksekte çalışma, yüksekte düşme, kapalı ortamda çalışma, yangın, özel risk taşıyan ekipmanla çalışma gibi) içerecek şekilde hazırlanır. Bu durumda işverenin işyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirlerle ilişkin bilgilendirme yapma yükümlülüğü saklıdır.

(6) Ek-1'de yer alan konu başlıkları ve içeriklere ilave olması hâlinde 13 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen eğitim süresi, ilave edilen konuların kapsamı ve niteliği doğrultusunda işveren tarafından makul ölçüde artırılır.

Temel eğitimi verebilecek kişi, kurum ve kuruluşlar

MADDE 10- (1) Temel eğitimler aşağıda belirtilen kişi, kurum ve kuruluşlar tarafından verilir:

- a) İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri.
- b) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi.
- c) Üniversiteler ile kamu kurum ve kuruluşlarının eğitim birimleri.
- ç) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları.
- d) İşçi, işveren ve kamu görevlileri kuruluşları veya bu kuruluşlarca kurulan eğitim vakıfları ve bunların ortaklaşa oluşturdukları eğitim merkezleri.
- e) Çalışanlara ücretsiz eğitim hizmeti veren ve kamu yararına kuruluş statüsüne haiz, eğitim amaçlı kurulmuş vakıflar.

(2) Eğitimcilerin uzmanlık alanının Ek-1'de yer alan konulara uygun olması şartı aranır. Birinci fıkranın (ç), (d) ve (e) bentlerinde sayılanlar bu eğitimleri bünyelerinde görevli; işyeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı eğitici belgesine, iş güvenliği uzmanlığı belgesine veya işyeri hekimliği belgesine sahip kişiler aracılığı ile gerçekleştirir.

(3) Uzaktan eğitim yöntemi kullanılarak verilebilecek temel eğitim konularının içeriği birinci fıkrafta yer alan kişi, kurum ve kuruluşlarca hazırlanır.

Temel eğitim programının hazırlanması

MADDE 11-(1) İşveren, verilecek eğitimlerin konusunun, tarihinin, yerinin, süresinin, katılımcılarının ve hedef ile amaçlarının yer aldığı yıllık eğitim programlarının hazırlanmasını sağlar ve onaylar.

(2) Eğitim programlarının hazırlanmasında çalışanların veya temsilcilerinin görüşleri alınır.

(3) İlgili mevzuatın değişmesi, değişen şartlara göre yeni risklerin ortaya çıkması veya işe yeni alım durumlarında yıllık eğitim programları güncellenir.

Temel eğitimin düzenlenmesi

MADDE 12- (1) Temel eğitimler, çalışanların kolayca anlayabileceği şekilde bireysel ya da gruplar halinde düzenlenir.

(2) Ek-1'de yer alan birinci, ikinci ve üçüncü konu başlıkları tüm işyerleri için uzaktan, yüz yüze veya iki yöntemin bir arada kullanılmasıyla verilebilir. İşveren, teknik olanaklar ve çalışanların ihtiyacı doğrultusunda yöntemi belirler.

(3) Ek-1'de yer alan dördüncü konu başlığı;

- a) Az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde uzaktan, yüz yüze veya iki yöntemin bir arada kullanılmasıyla,
 - b) Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde yüz yüze,
- verilir.

(4) Eğitimlerin uzaktan eğitim yöntemi kullanılarak verilmesi halinde çalışanların uzaktan eğitim sistemine giriş ve çıkışları, eğitim tamamlama oranları, ölçüm ve değerlendirme sonuçları ve benzeri veriler kayıt altına alınır, izlenir ve raporlanır.

(5) İşveren, uzaktan eğitim sisteminin;

- a) Kullanıcıların ulaşmakta güçlük çekmeyeceği, kullanıcı talebini karşılayabilir, yönetilebilir ve izlenebilir,
- b) İleri sarma, sekme veya pencere kapatma gibi eğitimin verimliliğini olumsuz etkileyecek hususları önleyecek,
- c) Belirli periyotlarda kısa soru veya önemli bilgi ve benzeri açılır pencereler aracılığıyla çalışanın eğitime aktif olarak katılımını destekleyecek, nitelikte olmasını sağlar.

Temel eğitimin süresi

MADDE 13- (1) Temel eğitimler, işyeri tehlike sınıfına göre her çalışana asgari olarak aşağıda belirtilen sürelerde verilir:

- a) Az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için en az sekiz ders saati.
- b) Tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için en az on iki ders saati.
- c) Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için en az on altı ders saati.

(2) Birinci fıkrafta belirtilen eğitim sürelerinin Ek-1'de yer alan konulara göre dağılımında işyerinde yürütülen faaliyetler ile çalışanların ihtiyaçları esas alınır.

(3) Ek-1'de yer alan dördüncü konu başlığına ayrılan süre, toplam temel eğitim süresi içerisinde az tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için iki ders saatinden, tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için üç ders saatinden ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerleri için dört ders saatinden az olamaz.

(4) İşveren tarafından temel eğitimin gerçekleştirilmesinde eğitim süresinin bütün olarak değerlendirilmesi esas olmakla birlikte, bu eğitim işyerindeki vardiya ve benzeri iş programları da dikkate alınarak bir ders saatinden az olmamak kaydıyla farklı zaman dilimlerinde de gerçekleştirilebilir.

Temel eğitimin tekrarlanma periyodu

MADDE 14- (1) Temel eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni riskler de dikkate alınarak aşağıda belirtilen düzenli aralıklarla tekrarlanır:

- a) Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde yılda en az bir defa.
- b) Tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde iki yılda en az bir defa.
- c) Az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde üç yılda en az bir defa.

(2) Temel eğitimlerin tekrarı; az tehlikeli, tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan tüm işyerleri için asgari sekiz ders saati olarak düzenlenir. Bu eğitimlerde Ek-1'de yer alan dördüncü konu başlığının; 12 nci maddenin üçüncü fıkrasına uygun eğitim yöntemi kullanılarak 13 üncü maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen sürelerde verilmesi sağlanır.

(3) Çalışma yeri veya iş değişikliği, iş ekipmanının değişmesi, yeni teknoloji uygulanması gibi durumlar nedeniyle ortaya çıkacak risklerle ilgili eğitimler birinci fıkrafta belirtilen aralıklar beklenmeksizin verilir.

Yüz yüze verilecek temel eğitim mekânının nitelikleri

MADDE 15- (1) İşveren, yüz yüze verilecek temel eğitimlerde aşağıdaki şartları sağlar:

- a) Uygulamaların yapılmasına imkân verecek uygun ve yeterli bir mekân.
- b) Eğitim mekânlarında, uygun termal konfor şartları ve yeterli aydınlatma.
- c) Eğitimde kullanılmak üzere günün teknolojisine uygun araç ve gereçler.

Temel eğitimin ölçme ve değerlendirme usulleri

MADDE 16-(1) İşveren tarafından belirlenecek bir yöntem ile çalışanların bireysel seviye tespiti yapılarak temel eğitim öncesi seviyeleri belirlenir.

(2) Temel eğitimin sonunda ölçme ve değerlendirme yapılır. Ölçme ve değerlendirme kapsamındaki değerlendirme sınavları; uzaktan, yüz yüze veya iki yöntem bir arada kullanılarak yapılabilir.

(3) Sınavlarda yüz puan üzerinden en az altmış puan alan katılımcılar başarılı sayılır. İlk sınavda başarısız olan katılımcılar en fazla iki defa daha ilgili sınavlara katılabilir. Bu sınavlarda başarısız olan katılımcılar temel eğitime yeniden katılmak zorundadır.

(4) İşveren eğitimlerin etkinliğine dair değerlendirme yapar. Değerlendirme sonuçlarına göre ihtiyaç duyulması halinde, eğitim programında veya eğitimcilerde değişiklik yapılır veya eğitim tekrarlanır.

Temel eğitimin belgelendirilmesi

MADDE 17- (1) İşveren yüz yüze verilen temel eğitimlerde çalışanların katılımlarını; eğitimin düzenlendiği yer ve tarih, katılımcıların adı, soyadı ve imzası, eğitimcinin adı, soyadı ve imzası ile eğitimin süresi, eğitimde yer alan konu başlıklarını içerecek şekilde eğitim katılım tutanakları ile kayıt altına alır.

(2) İşveren, temel eğitimlerin uzaktan eğitim yöntemi kullanılarak verilmesi halinde çalışanların katılımlarını 12 nci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen verilerle kayıt altına alır.

(3) İşveren, düzenlenen temel eğitimleri başarıyla tamamlayan çalışanlara, Ek-2’de yer alan örneğine uygun temel eğitim belgesi düzenler ve bu belgeleri çalışanın özlük dosyasında muhafaza eder.

(4) Çalışanın işten ayrılırken talep etmesi halinde temel eğitim belgesinin bir örneği işveren tarafından imzalanarak çalışana teslim edilir. Belgenin mümkün olan en kısa sürede verilmesinden ve belgede yer alan bilgilerin doğruluğundan işveren sorumludur.

(5) Eğitimlerin 10 uncu maddenin birinci fıkrasında sayılanlar tarafından verilmesi durumunda eğitimi verenlerin ünvanı da temel eğitim belgesinde yer alır.

Bilgi yenileme eğitimi

MADDE 18- (1) Herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce Ek-1’in dördüncü konu başlığı kapsamında bilgi yenileme eğitimi verilir.

İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana verilecek ilave eğitim

MADDE 19- (1) İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe dönüşünde çalışmaya başlamadan önce, kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilir.

Özel politika gerektiren grupların ve özel görevi bulunan çalışanların eğitimi

MADDE 20- (1) İşyerinde on beş yaşını bitirmiş ancak on sekiz yaşını doldurmamış genç çalışanlar, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren grupların özellikleri dikkate alınarak gerekli eğitimler verilir. Engelli çalışanlar için eğitim, erişilebilirlik standartlarına uygun ve bu çalışanların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde alternatif formatları içerir.

(2) Destek elemanlarına ve çalışan temsilcilerine, görevlendirilecekleri konularla ilgili eğitim verilir.

Çırak ve stajyerlerin eğitimi

MADDE 21-(1) Çırak ve stajyerlerin eğitim ve bilgilendirilmelerinden uygulamalı eğitim alınan işyerinin işvereni sorumludur. Ancak işverenin kabul etmesi halinde çırak ve stajyerlerin eğitimini devam ettirdiği eğitim ve öğretim kurumunda tamamladığı iş sağlığı ve güvenliği dersleri veya kursları temel eğitim yerine geçer.

Asıl işveren ve alt işveren ilişkisinin bulunduğu işyerlerinde çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri

MADDE 22-(1) 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 2 nci maddesinin yedinci fıkrasında belirtilen asıl işveren alt işveren ilişkisi kurulan işyerlerinde, her işveren kendi çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin verilmesinden sorumludur. Bu işyerlerinde alt işverenin çalışanlarının eğitimleri ile ilgili asıl işveren alt işverence bilgilendirilir. Asıl işveren, alt işverenin çalışanlarının iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine dair belgeleri kontrol etmekle yükümlüdür. Ayrıca asıl işveren, alt işverenin çalışanlarına işe başlamadan önce işyerine özgü risklere ilişkin bilgi verir.

Geçici iş ilişkisi bulunan işyerlerinde çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri

MADDE 23-(1) 4857 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde yer alan geçici iş ilişkisi kapsamında geçici iş ilişkisi kurulan işveren, iş sağlığı ve güvenliği risklerine karşı çalışana gerekli eğitimin verilmesini sağlar.

Eğitimlerin belgelendirilmesi

MADDE 24-(1) İşveren, bu Yönetmelik kapsamında gerçekleştirilen diğer eğitimlerin tamamını belgelendirerek çalışanın özlük dosyasında saklanmasını sağlar.

(2) Kanun kapsamında yürürlüğe konulan diğer ilgili mevzuatla çalışanlara ayrıca verilmesi gereken eğitimler çalışan ve işverenin imzası ile eğitim içeriği belirtilerek belgelendirilir. Çalışanın özlük dosyasında saklanır.

Çalışanın işyerinin değişmesi

MADDE 25- (1) Bir işyerinde temel eğitimini tamamladıktan sonra yaptığı iş değişmeden yeni bir işyerinde çalışmaya başlayan çalışan, Ek-1’de yer alan eğitim programının tamamı tekrarlanmaksızın dördüncü konu başlığında yer alan konularda eğitilir. Çalışanın daha önceki işyerinde temel eğitimi tamamladığına dair belgelerinin kontrolünden işveren sorumludur. Bu çalışanların temel eğitimleri, çalışanın eğitimi tamamladığı tarihten itibaren yeni başladığı işyerinin tehlike sınıfına göre 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen düzenli aralıklar süresince geçerlidir. İşveren ayrıca bu çalışanların işe başlama eğitimi almasını sağlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Elektronik imza ve arşiv

MADDE 26-(1) Bu Yönetmelik kapsamında hazırlanan belgeler; 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa uygun olarak imzalanabilir, eğitimlere ilişkin belgeler elektronik ve benzeri ortamlarda hazırlanıp arşivlenebilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 27-(1) 15/5/2013 tarihli ve 28648 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçerli eğitimler

GEÇİCİ MADDE 1(1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce 27 nci madde ile yürürlükten kaldırılan Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik kapsamında verilen tüm eğitim ve bilgilendirmeler geçerli sayılır.

(2) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce temel eğitimler için hazırlanan eğitim belgeleri 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen düzenli aralıklar süresince geçerlidir.

(3) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce verilen ancak belgelendirilemeyen eğitim ve bilgilendirmeler bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren bir ay içerisinde belgelendirilir.

Yürürlük

MADDE 28- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 29- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

Ekleri için tıklayınız.